

Libris.RO

Respect pentru oameni și cărți

delirium

LAUREN OLIVER

Traducere din limba engleză
IRIS MANUELA GÎTLAN-ANGHEL

NEMIRA

CAPITOLUL 1

Cele mai periculoase boli sunt cele care ne fac să credem că suntem sănătoși.

Proverbul 42 din *Cartea tăcerii*

Au trecut șaiszeci și patru de ani de când președintele și guvernul au definit dragostea ca fiind o boală gravă și patruzeci și trei de ani de când oamenii de știință i-au găsit leacul. Toți membrii familiei mele au suferit deja operația. Sora mea mai mare, Rachel, a fost vindecată în urmă cu nouă ani. Pentru că este imună la dragoste de atâta amar de vreme, spune că nu-și mai amintește nici măcar simptomele. Eu sunt programată pentru intervenția chirurgicală peste exact nouăzeci și cinci de zile, pe data de 3 septembrie, ziua mea de naștere.

Mulți oameni se tem de operație. Unii chiar refuză s-o facă. Dar mie nu mi-e teamă. Eu abia aștept să scap. Aș accepta s-o fac și mâine, dacă s-ar putea, dar trebuie să ai cel puțin optsprezece ani, uneori chiar mai mult, pentru ca oamenii de știință să aplice tratamentul. În caz contrar, operația poate avea efecte secundare: traume cerebrale, paralizie parțială, orbire sau consecințe și mai grave.

ai fi zis că s-a întins pe jos ca să tragă un pui de somn. În mod surprinzător, locul nu mustea de sânge, doar câteva picături i se prelingeau în colțul gurii.

Mai sunt doar nouăzeci și cinci de zile, apoi voi deveni imună la această boală cumplită. Am emoții, firește. Mă întreb dacă simți ceva în timpul operației. Abia aștept să scap. E greu să-ți păstrezi răbdarea. E greu să nu te lași copleșit de temeri câtă vreme nu ești vindecat, deși *deliria* nu m-a „atacat” încă.

Sunt totuși îngrijorată. Se spune că în trecut, mânați de dragoste, oamenii cădeau pradă nebuniei. Este o tragedie. *Cartea tăcerii* ne relatează însă poveștile celor care au murit din cauza iubirii pierdute sau a uneia pe care n-au găsit-o niciodată și asta mă înspăimântă cel mai tare.

Cel mai cumplit lucru dintre toate: dragostea ucide fie că i-ai căzut sau nu în mreje.

CAPITOLUL 2

Trebuie să fim mereu cu ochii în patru ca să ne păzim de boală; sănătatea națiunii, a poporului, a familiei și a minții noastre depinde de vigilența permanentă a fiecăruia.

„Norme fundamentale de sănătate“,
Manualul normelor de siguranță, sănătate și fericire,
a douăsprezecea ediție

Mirosul de portocale îmi amintește întotdeauna de înmormântări. Și tot mirosul de portocale este cel care mă trezește din somn în dimineața evaluării mele. Mă uit la ceasul de pe noptieră. Este ora șase.

Lumina este difuză, iar razele de soare abia mijesc pe pereții dormitorului pe care îl împart cu cele două fiice ale verișoarei mele, Marcia. Grace, fetița cea mică, stă ghemuită în patul ei, privindu-mă cu insistență. Ține în mână o portocală întreagă. Încearcă să muște din ea, ca dintr-un măr, cu dințișorii ei de copil. Stomacul mi se întoarce pe dos și mă simt nevoită să închid ochii ca să nu revăd rochia sufocantă și aspră pe care am fost obligată s-o port la înmormântarea

mamei, ca să nu-mi mai amintesc murmurul glasurilor și mâna mare și aspră care îmi dădea să mănânc portocală după portocală ca să nu încep să plâng. La înmormântare, am mâncat patru portocale, iar după ce le-am terminat, adunând în poală un maldăr de coji, am început să le sug și pe acelea, gustul lor amarului ajutându-mă să-mi pun stavilă lacrimilor.

Deschid ochii, iar Grace se apleacă spre mine, ținând portocala în căușul palmei.

- Nu, Grace, spun eu, dând pătura la o parte și ridicându-mă în picioare. Simt cum stomacul mi se întoarce din nou pe dos. Nu trebuie să mănânci coaja.

Ea mă privește, clipind nedumerită din ochii ei mari și cenușii, fără să spună nimic. Mă așez lângă ea, oftând din rărunchi.

- Uite! îi spun eu, arătându-i cum să desprindă cojile cu unghia și să le arunce în poală, luptându-mă în tot acest timp să nu simt mirosul cumplit al fructului. Ea mă privește în tăcere. După ce termin, îi dau portocala decojită, iar ea o ține cu ambele mâini, ca pe un glob de sticlă, pe care se teme să nu-l spargă. Hai, mănânc-o! o îndemn eu, dându-i un ghiont. Ea continuă s-o privească, la fel de nedumerită, iar eu încep, oftând, s-o rup în bucăți. Cei din jur ar fi mai drăguți cu tine dacă ai spune ceva din când în când, i-am șoptit eu, cu multă blândețe.

Nu-mi răspunde. Și nici nu m-aș fi așteptat s-o facă. Mătușa mea nu a auzit-o rostind niciun cuvânt în cei șase ani și trei luni cât are Grace, nici măcar o singură silabă. Carol crede că suferă de vreo afecțiune cerebrală, dar doctorii n-au găsit nimic până acum. „E proastă ca noaptea“, a decretat ea, zilele trecute, pe un ton cât se poate de neutru, privind-o pe Grace cum răsucea între degete un cub colorat, de parcă era

un lucru miraculos, de o frumusețe rară, care ar fi trebuit să se transforme în altceva.

Mă ridic și mă îndrept spre fereastră, îndepărtându-mă de fetiță și de ochii ei mari și scrutători. Îmi pare rău pentru ea.

Marcia, mama lui Grace, nu mai este printre noi. Ea spunea mereu că nu și-a dorit să aibă copii. Acesta este unul dintre efectele secundare ale intervenției chirurgicale; în absența *deliriei nervosa*, unii părinți consideră statutul de părinte o adevărată corvoadă. Din fericire, cazurile de detașare completă – în care părinții nu reușesc să stabilească o legătură *normală* și *responsabilă* cu copiii lor, ajungând să-i înece, să-i sufoce sau să-i omoare în bătaie pentru că plâng – sunt rare.

Totuși, evaluatorii au hotărât ca Marcia să facă doi copii. La vremea respectivă, hotărârea li s-a părut tuturor benefică. Conform rapoartelor anuale, familia ei se afla în topul celor mai respectate și mai înstărite familii. Soțul ei era un om de știință extrem de apreciat. Locuiau într-o vilă imensă de pe Winter Street. Marcia pregătea mesele din ce găsea la îndemână, iar în timpul liber dădea lecții de pian ca să aibă o ocupație.

Dar, în momentul în care soțul Marciei a fost suspectat că ar fi avut anumite simpatii, totul s-a schimbat radical. Marcia și fiicele ei, Jenny și Grace, au fost nevoite să se mute la mama Marciei, care este mătușa mea, Carol, iar oamenii au început să le bârfească pe la spate, arătându-le cu degetul oriunde mergeau. Grace nu-și mai amintește nimic din toate astea; m-ar mira să-și mai amintească ceva de părinții ei.

Soțul Marciei a dispărut înainte de începerea procesului. Și bine a făcut! Căci, de obicei, procesele sunt doar de fațadă. Cei care nutresc anumite simpatii sunt aproape întotdeauna executați. Dacă nu au această soartă, atunci primesc trei

condamnări pe viață, fiind închiși pentru totdeauna în Cripte. Desigur, Marcia cunoștea foarte bine procedura. Acesta a fost și motivul pentru care, crede mătușa Carol, inima i-a cedat la doar câteva luni după dispariția soțului ei, când a fost pusă sub acuzare în locul lui. A doua zi, după ce i-au fost înmânate documentele juridice, se plimba pe stradă, când inima i-a pocnit în piept – *pac!* Și gata... atac de cord.

Inimile sunt atât de fragile. Așa că trebuie să avem grijă de ele.

Astăzi o să fie o zi toridă, sunt convinsă. Este deja foarte cald în dormitor, iar, când întredeschid fereastra ca să elimin mirosul de portocală, aerul dens și greoi de afară mă izbește cu putere. Inspir adânc, îmbătându-mă cu parfumul curat de alge marine și lemn reavăn și ascultând țipetele îndepărtate ale pescărușilor care zboară neîncetat deasupra golfului, dincolo de clădirile joase și cenușii. Afară, cineva pornește motorul unei mașini, făcându-mă să tresar, speriată.

– Ai emoții din cauza examenului de evaluare?

Mă întorc și o văd pe mătușa Carol stând în cadrul ușii, cu mâinile încrucișate.

– Nu, răspund eu, deși este o minciună.

Ea schițează un zâmbet palid, aproape imperceptibil.

– Nu ai de ce să-ți faci griji. O să te descurci. Du-te să faci duș și apoi o te ajut să-ți prinzi părul! Vom recapitula răspunsurile pe drum.

– Bine.

Mătușa continuă să mă scruteze cu privirea. Un fior îmi străbate trupul din cap până în picioare și, ca să nu-mi trădez sentimentele, îmi înfig unghiile în pervazul din spatele meu. Nu mi-a plăcut niciodată ca oamenii să mă privească atât de insistent. Dar va trebui să mă obișnuiesc. În timpul

examenului, patru evaluatori mă vor privi iscoditor nu mai puțin de două ore. Voi purta un halat subțire, din plastic, semitransparent, asemănător celor pe care le porți la spital, pentru ca experții să-mi poată examina trupul.

- Cred că o să iei un șapte sau un opt, spune mătușa mea, tuguindu-și buzele. Este o notă bună, pentru care aș fi extrem de mulțumită, îmi zic în sinea mea. Deși n-o să iei mai mult de șase dacă nu te duci să te aranjezi, continuă ea.

Am terminat cursurile liceale, iar examenul de evaluare reprezintă ultimul test pe care trebuie să-l mai iau. În ultimele patru luni, am dat tot felul de examene - la matematică, științe naturale, limbă engleză (scris și oral), sociologie și psihologie, dar și fotografie (cursul a fost opțional), iar peste câteva săptămâni ar trebui să aflu și rezultatele. Sunt convinsă că voi obține note suficient de bune ca să intru la facultate. Am fost întotdeauna o elevă silitoare. Profesorii universitari îmi vor analiza atât punctele forte, cât și pe cele slabe și mă vor înscrie apoi la o specialitate universitară.

Testul de evaluare reprezintă ultimul pas - extrem de important -, un pas de care depinde viața mea de familie. În lunile următoare, evaluatorii îmi vor trimite o listă cu patru sau cinci candidați. Unul dintre ei îmi va deveni soț după ce voi termina facultatea (asta în măsura în care voi reuși să trec toate examenele. Fetele care nu trec aceste teste se căsătoresc imediat după terminarea liceului.) Evaluatorii vor încerca să-mi găsească un partener care a obținut o notă similară cu a mea la examenul de evaluare. Fac tot posibilul să evite diferențele de temperament, inteligență, vârstă și statut social. Mai auzi, fi-rește, și povești de groază - când o fată săracă, de optsprezece ani, este obligată să se mărite cu un bărbat bogat, în vârstă de optzeci de ani, dar acestea sunt cazuri rare.

Aud scârțâitul îngrozitor al treptelor și în prag apare Jenny, sora lui Grace. Are doar nouă ani, dar este înaltă pentru vârsta ei și foarte slabă – numai piele și os –, având pieptul scobit ca o tavă de gătit. Nu e frumos ce spun, dar trebuie să recunosc că nu prea o agreez. Are aceeași privire de gheață ca mama ei.

Se oprește lângă mătușa mea și mă privește fix. Am numai un metru șaiszeci înălțime, iar Jenny este cu doar câțiva centimetri mai scundă decât mine. Mă simt stânjenită în fața mătușii și a verișoarelor mele – o prostie, o știu prea bine –, dar un fior îmi străbate șira spinării. Știu că sunt îngrijorate din cauza examenului meu de evaluare. De el depinde viața mea de familie: căsătoria mea cu un partener bun. Jenny și Grace mai au foarte mulți ani până vor suporta intervențiile chirurgicale. Dacă voi avea norocul ca evaluatorii să-mi rezerve un partener bun, acest lucru se va concretiza, peste câțiva ani, într-o sumă frumoșică de bani pentru familia mea. Va înlătura, de asemenea, șoaptele și bârfele care, deși au trecut patru ani de la scandal, încă ne însoțesc pretutindeni ca un leitmotiv, ca foșnetul frunzelor purtate de vânt: *simpatizant, simpatizant, simpatizant*.

Sună ceva mai bine decât celălalt cuvânt care m-a urmărit ani de zile după moartea mamei, ca un șuierat onctuos de șarpe, care își lasă otrava în urmă: *sinucidere*. Un cuvânt rostit doar în șoaptă, un cuvânt murmurat în căușul palmelor sau în spatele ușilor închise. Numai în visele mele îl aud rostit cu voce tare.

Trag adânc aer în piept, apoi, pentru ca mătușa mea să nu vadă că tremur, mă aplec sub pat ca să iau coșul de plastic.

– Lena se mărită astăzi? o întrebă Jenny pe mătușa mea.

Libris .RO
Respect pentru oameni și cărți

Mi s-a părut întotdeauna că vocea ei seamănă cu zumzetul enervant al albinelor.

- Nu fi prostituță! o ceartă Carol, fără iritare în glas. Știi doar că nu se poate căsători dacă n-a suportat încă tratamentul și nu e pe deplin vindecată.

Îmi iau prosopul din coș și mă ridic în picioare, strângându-l la piept. Cuvântul *căsătorie* îmi dă fiori. Toată lumea se căsătorește după ce-și termină studiile. Așa este rânduiala. „Căsnicia înseamnă Ordine și Stabilitate, este dovada unei Societăți Sănătoase.“ (Vezi *Cartea tăcerii* - „Elementele fundamentale ale societății“, pag. 114) Dar, la gândul căsătoriei, inima îmi bate nebunește, ca un fluture prins într-un glob de sticlă. Nu am atins niciodată un băiat, contactul fizic între persoane de sex opus, care nu au fost încă supuse intervenției chirurgicale, este strict interzis. Sinceră să fiu, nici n-am vorbit vreodată cu un băiat mai mult de cinci minute, dacă nu-i punem la socoteală pe verii și pe unchiul meu, dar și pe Andrew Marcus, care se scobește mereu în nas și își șterge mucozitățile pe fundul conservelor de legume; el îl ajută pe unchiul meu la magazinul Stop-N-Save.

Iar dacă nu voi lua examenele - *dă, Doamne, să le iau!* -, va trebui să mă căsătoresc imediat după operație, adică în mai puțin de trei luni. Ceea ce înseamnă că voi avea parte de *noaptea nunții*.

Mirosul de portocale este încă puternic, iar stomacul mi se întoarce din nou pe dos. Îmi îngrop fața în prosop și inspir adânc, încercând să pun stavilă stării copleșitoare de greață.

De la parter răzbat zgomote de farfurii. Mătușa oftează și se uită la ceas.

- Trebuie să plecăm în mai puțin de o oră, anunță ea. Ar fi bine să te grăbești.

CAPITOLUL 3

*Doamne, ajută-ne ca în pământ să prindem rădăcini
Și drumul pe care pășim atent să îl privim!
Și nicicând să nu-i uitați pe acei îngeri decăzuți,
Ce zborul li s-a frânt
Și aripile li s-au pârjolit,
Și-n mare sfârșitul l-au găsit!
Doamne, ajută-mă ca în pământ să prind rădăcini
Și drumul pe care pășesc atent să îl privesc
Ca nicicând să nu mă poticnesc!*

Psalmul 42

(Din „Rugăciune și studiu“, *Cartea tăcerii*)

Mătușa insistă să parcurgem pe jos drumul spre laboratoare, care, la fel ca toate birourile guvernamentale, stau înțesate pe cheiuri: un lanț de clădiri albe, care strălucesc ca niște dinți în gura hulpavă a oceanului. Când eram mică și abia ne mutaserăm cu ea, mătușa mă ducea în fiecare zi la școală. Eu, sora mea și mama locuiserăm în apropiere de graniță, astfel încât toate aceste străzi șerpuitoare și întunecate, care miroseau a gunoaie și a pește stricat, mă înspăimântau cumplit. Mi-am dorit mereu ca mătușa să mă țină

de mână, dar n-a făcut-o niciodată, așa că strângeam din pumni și urmam foșnetul hipnotic al pantalonilor ei de catifea, temându-mă de clipa în care Academia pentru Fete St. Anne avea să se ivească pe coama ultimului deal – o clădire din piatră cenușie, presărată cu fisuri și crăpături, precum chipurile brăzdate de vreme ale pescarilor care lucrează pe docuri.

Este uluitor cum se schimbă lucrurile. Pe atunci, îmi era teamă de străzile din Portland și n-o scăpam din ochi pe mătușa mea. Acum, le cunosc atât de bine, încât le-aș putea străbate cu ochii închiși, iar astăzi, nu-mi doresc nimic mai mult decât să fiu singură. Simt mirosul oceanului, deși nu-l pot vedea din cauza străzilor unduitoare, dar mă relaxează. Datorită brizei sărate, aerul capătă un tușeu mătășos, aproape tangibil și greoi.

- Nu uita! îmi spune ea pentru a mia oară. Vor să-ți descopere personalitatea – e adevărat –, dar cu cât le vei răspunde în termeni mai generali, cu atât ți se vor oferi mai multe variante.

Mătușa vorbea întotdeauna despre căsătorie, preluând cuvinte din *Cartea tăcerii*, cuvinte ca *datorie*, *responsabilitate* și *stăruință*.

- Am înțeles, răspund eu.

Un autobuz trece în viteză pe lângă noi. Pe caroseria lui este imprimată imaginea Academiei St. Anne, lucru care mă determină să-mi las iute capul în pământ, imaginându-mi-le pe Cara McNamara și pe Hillary Packer cum se hlizesc și mă arată cu degetul prin ferestrele murdare ale autobuzului. Toată lumea știe că astăzi trebuie să dau examenul de evaluare. Pe parcursul anului, se organizează doar patru sesiuni de evaluare, iar programările se stabilesc cu mult înainte.